

Internationell Fol- samverkan i en ny verklighet och med nya utvecklingsbehov

Utgivare: Vinnova – Sveriges innovationsmyndighet

Titel: Internationell Fol-samverkan i en ny verklighet och med nya utvecklingsbehov

Författare: Nannan Lundin & Karin Rydén

Utgiven: 4 april 2025

Vinnova Rapport: VR 2025:05

ISBN-nummer: 978-91-89905-30-6

Diarienummer: 2025-00205

Innehållsförteckning

1	En ny verklighet för internationell Fol-samverkan – konkurrens, komplexitet och balansgång	6
2	Andra länders nya policytrender och Fol-satsningar	8
3	Sveriges nya behov av att utveckla strategisk hävstång i internationell Fol-samverkan	13
4	Konkreta steg för att utveckla och förbättra internationell hävstång	17
4.1	Utgångspunkter.....	17
4.2	Vidareutveckla Sveriges befintliga strukturer och satsningar – den internationella dimensionen	17
4.3	Intsam 2.0 kan bli ett ”Team Sweden för forskning- och innovation”	21
4.4	Behov av nya och utvecklade processer och verktyg	24

Förord

Internationell Fol-samverkan är en viktig hävstång för Sveriges konkurrenskraft och är av största betydelse för klimatomställningen. Eftersom Sverige har en liten och exportberoende ekonomi, påverkas vårt Fol-system starkt av den globala utvecklingen och konkurrensen i världen hårdnar alltmer. Det senaste decenniets komplexa geopolitiska utveckling har förändrat många länders agerande när det gäller deras forsknings- och innovationspolitik (Fol) och internationella insatser på Fol-området. Insatserna ändras såväl strategiskt som strukturellt. Ländernas konkurrens om Fol handlar inte längre bara om storleken på Fol-satsningarna. Nu spelar i stället insatsernas kopplingar till näringslivs- och samhällsutveckling en allt större roll.

Svensk medverkan i internationella samarbeten måste därför balanseras. På ena sidan väger den hårdnande globala konkurrensen och andra länders politik för att säkra sina ekonomier och intressen. På den andra tynger Sveriges behov av att samarbeta med andra nationer för att stå sig i konkurrensen. För att finna en jämvikt krävs strategiska vägval och satsningar.

Rapporten redogör för andra länders policytrender och Fol-satsningar. Den tar också upp vad Sverige behöver göra för att fortsätta vara konkurrenskraftigt på en global marknad. Konkreta steg för att utveckla och förbättra hävstångseffekten av svenska Fol-insatser föreslås.

Regeringen har lyft fram internationalisering som ett av de centrala inslagen i Sveriges framtida forsknings- och innovationspolitik. Rapporten belyser därför också den nya kontexten för Vinnovas framtida internationaliseringsarbete, liksom strategiska överväganden och olika proaktiva arbetssätt som kommer att vara viktiga för myndigheten.

Författare till rapporten är Nannan Lundin och Karin Rydén¹.

Göran Marklund
Direktör, Strategisk omvärldsanalys

---

¹ Sammanställning och analys som presenteras i denna rapport bygger bl.a. på informationsinsamlingen från Sveriges sju innovations- och forskningskontor (Offices of Science and Innovation) i Brasília, London, New Delhi, Peking, Seoul, Tokyo och Washington D.C. Denna rapport togs fram i nära samarbete med Vinnovas internationella avdelning, med värdefulla inputs och synpunkter från landsstrategerna och Vinnovas kontor i Silicon Valley samt de ansvariga för Vinnovas regeringsuppdrag om ökade synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser. Swedish Incubators & Science Parks (SISP) har bidragit med värdefulla dataunderlag och insikter från sitt arbete med corporate innovation.

Sammanfattning

Internationell samverkan inom forskning och innovation (Fol) står inför svåra balansakter och utmaningar i en hårdnad global konkurrens och komplex geopolitisk utveckling. Som en följd av detta pågår strategiska och strukturella förändringar i hur olika länder utvecklar sin Fol-politik och sina internationaliseringsinsatser. Dessa ses som centrala policykomponenter och som integrerade delar i strategiska policyområden. Konkurrensen inom Fol mellan länderna handlar inte längre bara om storleken på Fol-satsningarna. Det är i stället insatsernas kopplingar till näringslivs- och samhällsutveckling som kampen står om. Som en liten och exportberoende ekonomi påverkas Sveriges Fol-system starkt av den globala utvecklingen och Sverige behöver därför göra strategiska vägval och nya satsningar. Internationell samverkan inom Fol är en hävstång för Sveriges konkurrenskraftsutveckling och ett verktyg för en snabb och hållbar omställning, både på hemmaplan och globalt.

Sverige bör utveckla kraftfullare strategier och nya arbetssätt för internationell samverkan inom Fol. I det sammanhanget behöver Sverige:

- samordna insatser strategiskt och långsiktigt längs hela värdekedjan, det vill säga från forskning och innovation till marknad.
- fokusera på att integrera och balansera konkurrenskraft, säkerhet och resiliens.
- kontinuerligt koordinera och samverka tvärs över olika politikområden och mellan statlig, regional och kommunal nivå på ett strukturerat sätt.
- skapa synergier och större utväxling genom att i ökad utsträckning påverka och medverka i både EU:s Fol-insatser och andra satsningar bortom Horisont Europa.

Sverige behöver ta vara på internationellt lärande för att hitta ett "snabbspår" för sina internationaliseringsinsatser. Det handlar om att både vidareutveckla ett antal befintliga strukturer och satsningar och fylla några tomrum. Ett antal utvecklingsområden är särskilt viktiga och har stor potential. Dessa skulle kunna innebära att:

- förstärka den internationella dimensionen av *Sveriges strategiska innovationsprogram* (SIP:ar) och andra stora nationella insatser, exempelvis *Impact Innovation*.
- ge ökat stöd till internationalisering av kunskapsintensiva företag genom långsiktig uppkoppling mellan svenska och internationella forsknings- och innovationsmiljöer.
- skapa ett "Team Sweden för forskning och innovation" med långsiktiga och koordinerade insatser i prioriterade länder.
- skapa synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser.
- utveckla ett operativt Team Sweden som verkar både i Sverige och i de prioriterade länderna, för innovationsdriven affärsutveckling och framtidens konkurrenskraft.

1 En ny verklighet för internationell Fol-samverkan – konkurrens, komplexitet och balansgång

Internationell samverkan inom forskning och innovation (Fol) är historiskt präglad av öppenhet och tillförsikt. Samarbete inom Fol har varit något av en opolitisk frizon. Under de senaste åren har läget emellertid förändrats snabbt, och samverkan länder emellan står nu inför stora osäkerheter och utmaningar. Konkurrensen handlar inte längre bara om Fol *per se*, det vill säga volym och internationell attraktionskraft. Fol har också blivit det mest strategiska inslaget och en kritisk maktfaktor i många länders handels- och industripolitik. Många länder gör nu stora investeringar som är kopplade till så kallad teknologisuveränitet (technology sovereignty) och ekonomisk säkerhet (economic security). I den ökade geopolitiska komplexitet som världen befinner sig i, hårdnar konkurrensen och protektionismen tilltar. Hantering av geopolitisk komplexitet, eller så kallad "de-risk", medför både omedelbara och långsiktiga implikationer för Sveriges internationella Fol-samverkan. Det handlar dels om att förebygga och minimera omedelbara och kortsiktiga effekter av störningar och förändringar längs de globala värdekedjor som det svenska Fol-systemet är nära kopplat till och beroende av. Dels handlar det om Sveriges långsiktiga strategiska vägval och beredskap inför ett fundamentalt annorlunda forsknings- och innovationslandskap än vad som tidigare setts som det vanliga. I denna nya verklighet blir "öppen strategisk autonomi" och selektiv "decoupling"² nya maktfaktorer för både konkurrenskraft och internationellt inflytande. Faktorerna påverkar förutsättningar för svenska forskare och svenskt näringsliv på de viktigaste globala marknaderna. Samtidigt förblir det makroekonomiska läget, både i Sverige och globalt, med stor sannolikhet osäkert och pessimistiskt. Investeringsviljan och kostnadsnivån för Fol nu och framöver påverkas.

Offentliga insatser för internationell samverkan har en särskilt viktig roll att spela i detta läge. Offensiva och strategiska partnerskap och satsningar blir avgörande för att stödja och upprätthålla den långsiktiga konkurrenskraften för såväl kunskapsintensiva globala företag med svensk anknytning som innovativa små- och medelstora företag och startups.

Samtidigt med den hårdnande konkurrensen och ökande protektionismen blir behovet av internationell Fol-samverkan för att klara den globala hållbarhetsomställningen alltmer

---

² För mer information se t.ex. J. Borrell, [Why European Strategic Autonomy Matters \(European External Action Service, 3 Dec. 2020\)](#) och Gehrke, T. ["EU Open Strategic Autonomy and the Trappings of Geoeconomics". European Foreign Affairs Review 27, Special Issue \(2022\): 61–78.](#)

uppenbart och akut. Sveriges, framför allt svenskt näringslivs, största och viktigaste bidrag till en hållbar omställning är att vara pionjärer och att öka värdeskapande på de globala marknaderna. Offentliga insatser som syftar till internationell samverkan inom FöU måste därmed balansera mellan att å ena sidan effektivt minimera riskerna, och å andra sidan bibehålla en öppenhet och satsa offensivt i den globala hållbarhetsomställningen.

"Företag vill generellt undvika att blandas in i politiken men erkänner att de i större utsträckning beaktar de geopolitiska riskerna idag, till exempel när de väljer leverantörer och teknologier..."

Sveriges innovations- och forskningskontor, Beijing

2 Andra länders nya policytrender och Fol-satsningar

När komplexiteten ökar och konkurrensen hårdnar, lyfter många av världens mest innovativa länder upp Fol-politiken till sin högsta politiska ledning. Fol-politik och Fol-satsningar hör därmed till ländernas mest strategiska policykomponenter och har blivit en integrerad del i många policyområden, tabell 1. Konkurrensen inom Fol mellan länderna handlar inte längre bara om storleken på olika satsningar. Fokus ligger i stället på Fol-satsningarnas breda och djupa kopplingar till näringslivs- och samhällsutveckling, inriktad på att säkerställa konkurrenskraft, hållbarhet och resiliens.

Tabell 1. Exempel på Fol-politik och dess integration med strategiska policyområden i ett urval länder.

Land	Fol-politik	Strategisk integrering
Storbritannien	Ett nytt departement för vetenskap, innovation och teknologi (DSIT) Ett strategiskt ramverk: Science and Technology Framework – taking a systems approach to UK science and technology (2023) En första femårig strategi Transforming Tomorrow Together (2022–2027), inriktad på strategisk forskning (2022). Ny innovationsstrategi med specifika prioriteringsområden (2022) Ny tioårig "UK Life Sciences Vision" (2021) The UK:s International Technology Strategy (2023)	Fol som ett verktyg för ökade investeringar från näringsliv och regional tillväxt för hela landet. Fokus på konkurrenskraft, samhällsnytta samt förmåga att tackla globala utmaningar.
Kina	Den 2: a" Long- and Medium Term Plan for Science and Technology Development" (2021- 2035).	Fol som en integrerad del av landets strategiska målsättningar för industriell och ekonomisk utveckling. Strategiskt verktyg för att hantera "decoupling" och uppnå självförsörjning och oberoende inom strategiska Fol-områden.
Japan	Ny Science Technology and Innovation Basic Plan (2021) Ny Integrated Innovation Strategy (2022)	Fol som en integrerad del av förverkligande av Society 5.0. Verktyg för att komma i kapp med kapacitets- och konkurrenskraftutveckling i jämförelse med andra länder.
Sydkorea	Ny National Strategic Technology Nurture Plan (2022) 5th Master Plan for Science and Technology (2023 -2027)	Fol som strategiskt verktyg för ambitionen om "super gap", dvs. landets absoluta "technologiska överlägsenhet".
Indien	5th National Science, Technology and Innovation Policy (2022)	Stimulera Fol-investeringar från privat sektor och utveckling av startup-ekosystem som ett centralt verktyg för sysselsättning och konkurrenskraft.

Källa: Rapporteringen från Sveriges innovations- och forskningskontor.

På det operativa planet implementerar länderna ambitionerna som nämns i tabellen ovan med nya och konkreta program, liksom organisatoriska insatser. I processen konkretiserar och förstärker de kopplingar mellan samhällsutmaningar, konkurrenskraft och affärsmöjligheter. Många gånger görs detta inom ramen för internationell samverkan, tabell 2.

Tabell 2. Exempel på nya program- och organisatoriska insatser i ett urval länder.

Land	Nya organisatoriska insatser och nya program
	Ett nytt National Science and Technology Council, leds av premiärministern och ska tillhandahålla strategiskt ledarskap på kabinetsnivå.
Storbritannien	En ny myndighet Advanced Research and Invention Agency för avancerad forskning med rollen att diversifiera finansieringsportföljen för forskning och innovation.
Japan	"Cross-ministerial Strategic Innovation Promotion Program (SIP) 3.0" med stark fokus på "social implementation". BRIDGE (programs for Bridging the gap between R&D and the Ideal society 5.0 and Generating Economic and social value) med fokus på att överbygga gapen mellan policyutveckling, implementering och socioekonomiska effekter. Ny National Research Foundation (NRF) för att förstärka grundforskning inom prioriterade områden (2022).
Indien	Science & Technology (S&T) Clusters (2021) för utveckling av regionalt ekosystem för Fol. SAMRIDH Scheme (2021) som främjar startup-ecosystem. 9 nationella "missioner", som samordnas av premiärministerns Science, Technology, and Innovation Advisory Council.

Källa: Rapporteringen från Sveriges innovations- och forskningskontor.

För att säkerställa den långsiktiga och kontinuerliga konkurrenskraftsutvecklingen, har alltså både forskning och kompetensutveckling blivit högaktuella policyagendor. Samverkan mellan forskning, högre utbildning och näringsliv är central. Samtidigt ökar satsningarna på kommersialisering av forskning.

När andra länder förändrar sina policyer och skapar nya satsningar på Fol-området, ökar betydelsen för Sverige att vara närvarande i de mest innovativa och liksinnande länderna. Det blir också viktigare att få djupare kunskaper och förståelse om hur och i vilken riktning länderna skapar policyer och hur marknader utvecklas. Vikten av att ta del av stora FoU-satsningar ökar, och kan åstadkommas genom samverkan i ländernas lokala Fol-system och genom fördjupade partnerskap. Att offentliga organisationer och näringsliv är närvarande i sådana, är avgörande för att nå stora och långsiktiga effekter av internationella insatser inom Fol.

"Indien samarbetar ofta med internationella partners för att utforma sin policy, vilket framgår av Sveriges engagemang i Indiens National Science, Technology, and Innovation Policy och i Office of Principal Scientific Advisers arbete med de nationella innovationsklustren..."

Sveriges innovations- och forskningskontor, New Delhi

Det är både intressant och uppmuntrande att svenska företag nu driver långsiktiga satsningar i många av de viktiga ländernas lokala Fol-systemet. Förutsättningarna för ökad konkurrenskraft förbättras, genom att företagen får tillgång till spetskompetens och bättre möjligheter att dra till sig värdefulla talanger, tabell 3. Dessutom har selektiva partnerskap blivit nya inslag i internationell samverkan. Svenska företag använder bland annat partnerskap med specifika företag eller universitet för att ompositionera sig och även påverka nuvarande rollfördelningar och strukturer i globala värdekedjor. Detta kan innebära att de måste klara den svåra balansakten mellan öppenhet på den globala marknaden och riskminimering i en komplex geopolitisk miljö.

"Joint venture Ericsson-LG är ett utmärkt exempel på hur två (i huvudsak icke-konkurrerande) företag kan samarbeta, förena svensk teknologisk expertis med koreansk tillverknings- och applikationsexpertis, samtidigt som de skördar frukterna av ett partnerskap med ett väletablerat koreanskt företag för tillgång till "inhemska" förmåner."

Sveriges innovations- och forskningskontor, Seoul

Tabell 3. Exempel på svenska företags satsningar på strategisk Fol-samverkan i ett urval länder.

Land	Svenska företags strategiska samverkan inom Fol
USA	Samarbete mellan SAAB, Ericsson och Purdue University: innovativa 5G nätverk genom "lab to life". Ericssons samarbete med University of Texas om utveckling av 6G.
Brasil	Ericssons nya forskningslabb i Sao Paulo med fokus på digitalisering och AI. SAAB:s medverkan i forskningsprojekt och forskamobilitet samt nära samverkan med Aeronautics Institute of Technology (ITA)
Storbritannien	Astra Zenecas Discovery Centre (DISC) på Cambridge Biomedical Campus, som beräknas kunna skapa kring 2000 arbetstillfällen. SAAB UK:s innovationätverk på Imperial College Londons innovationshubb. SAAB UK finansierar 10 doktorander inom framväxande teknologier på 4 brittiska universitet. Vattenfalls multidisciplinära forskningssamarbete med University of East Anglia med fokus på kompetensförsörjning för den framtida vindkraftsindustrin. Klarnas samarbete med Digital Anthropology Lab på London College of Fashion för att utveckla tekniska lösningar för detaljhandel.
Japan	Samarbete mellan Ericsson Research och Yokohama National University (YNU) och University of Electro-Communications (UEC) inom Radioteknik. AstraZenecas "Innovation Partnerships team" och dess samarbete med japanska universitet och innovationsekosystem inom läkemedel och digital hälsa.

Källa: Rapporteringen från Sveriges innovations- och forskningskontor.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att internationell F&U-samverkan har blivit en integrerad del av en snabb och komplex utveckling av olika nationella intressen och satsningar. För en liten, öppen och innovationsdriven ekonomi som Sveriges är detta en delvis ny och svår verklighet. En verklighet som präglas av att olika länder använder offentliga storskaliga investeringar för att locka till sig konkurrenskraftiga företag inom framväxande teknologier. En verklighet som också innebär hård konkurrens om spetskompetens och talanger. Dessutom gäller att allt fler länder använder selektiva allianser och partnerskap för att säkerställa sina nationella intressen i ett alltmer delat och delvis "deglobaliserat" F&U-landskap.

3 Sveriges nya behov av att utveckla strategisk hävstång i internationell Fol-samverkan

Den hårdnade konkurrensen och svårare balansgången mellan öppenhet och riskminimering ställer krav på Sverige att bli mer konkret i sin beskrivning av landets relativa styrkor och strategiska intressen. Det krävs en ökad tydlighet både i policydialoger och i operativ internationell samverkan. Sverige behöver dessutom åstadkomma insatser som skapar strategiska och långsiktiga uppkopplingar och samverkan med de mest attraktiva forsknings- och innovationsmiljöerna och aktörerna, både inom och utanför Europa. Genom sådana insatser för Fol i olika länder kan svenska företag och forsknings- och innovationsmiljöer sedan bidra till en accelererad hållbarhetsomställning på hemmaplan och globalt. Inte minst kan de bidra inom klimat- och resursområdena. Den komplexa och utmanande verkligheten av idag aktualiserar nytänkande också för Sveriges offentliga internationaliseringsinsatser. Nya metoder och arbetssätt behövs för att förbättra hävstångseffekten som forskning och innovation kan skapa och som sedan kan komma svensk forskning och industri till godo. Sverige behöver få större utväxling inom sina nationella styrkeområden. Det förutsätter såväl en ökad samordning och samverkan mellan myndigheter och organisationer på det strategiska planet som långsiktiga strukturer och målinriktade arbetssätt på det operativa planet.

"USA vet ofta var deras styrkor respektive svagheter finns, och är strategiska kring vad de vill ha ut av ett samarbete med Sverige. De "shoppar runt" bland "likasinnade" länder och samarbetar bilateralt inom de områden där de bedömer att ett samarbete kan vara förtjänstfullt..."

Sveriges innovations- och forskningskontor, Washington D.C.

I internationella jämförelser ligger Sverige efter när det gäller att målmedvetet och metodiskt utveckla internationell hävstång av Fol-insatser. Detta har i praktiken redan blivit en "konkurrensnackdel" för Sveriges offentliga internationaliseringsinsatser. En jämförelse med ett antal länder som redan har gjort långsiktiga satsningar och ackumulerat erfarenheter, visar att Sverige har betydande "utvecklingsunderskott" av både strategisk och operativ karaktär. Nedan visas några goda exempel och erfarenheter från andra länder. De belyser på ett konkret sätt, vad internationell hävstång kan innebära i verkliga policyprocesser och i praktiska främjandeverksamhet.

Finland och Nederländerna har under de senaste åren identifierat nationella prioriterade områden och "missioner", som ska ligga till grund för ländernas långsiktiga Försättnings. Länderna inriktar sina internationella insatser på specifika projekt och gör tydliga prioriteringar. De kopplar också de internationella insatserna till sina nationella prioriteringar och policykoordinering. Finlands två nationella missioner "Low-Carbon Future" och "Digital Native Finland" har exempelvis blivit referensramar, som används när man identifierar vilken internationell samverkan som ska prioriteras. I Nederländernas fall har såväl fyra utpekade samhällsutmaningar som nio högst prioriterade utmaningar inom vissa sektorer varit utgångspunkt för att definiera vad Nederländerna vill och behöver åstadkomma genom internationell samverkan.³ Svenska internationaliseringsinsatser saknar denna systematiska förankring och koppling till nationella prioriteringar, det vill säga: det finns ett utvecklingsunderskott i synkronisering och koordinering.

"Intresset för bilateral forskning verkade inte vara problem (bland annat finns det mer än 1 000 sampublicationer mellan Sverige och Brasilien per år). Men att aktivera industrin, att gå in med egna medel (och risk) i ett innovationssamarbete visar sig kräva ett tätare samarbete och framförallt en kontinuerlig dialog mellan de två länders ekosystem för innovation, dvs en reell diskussion mellan forskare, industri och sakkunniga för att förstå vart det verkliga intresset för samarbete skulle finnas för en co-creation modell..."

Sveriges innovations- och forskningskontor, Brasília

Sveriges innovationspartnerskap med Frankrike, Tyskland, Indien och Brasilien har lagt grunden för bilateralt och även tri-lateralt samarbete inom många områden av gemensamma intressen. Inom Sveriges bilaterala samarbete med Storbritannien (life science) och Brasilien (hållbar gruvdrift, life science, bioekonomi och smarta städer) har olika institutionaliserade samarbetsmekanismer utvecklats, bland annat i form av dialoger och operativa arbetsgrupper. Men på en generell nivå råder det fortfarande brist på kommunikation som kan leda till konkreta handlingar och samverkan mellan de aktörer som från nationellt håll bär ansvaret för samarbetet. Sverige skulle behöva ta kraftfullare initiativ till handlingsinriktade dialoger kring samverkan med andra länder. Det råder alltså fortfarande ett utvecklingsunderskott i konkretion av högnivåinitiativ till strategisk och operativ samverkan.

---

³ De fyra samhällsutmaningarna är: energiomställning och hållbarhet, jordbruk, vatten och livsmedel, hälsa och sjukvård samt säkerhet. De nio högst prioriterade områdena inom vissa sektorer, "toppsektorerna", avser jordbruk och livsmedel, vatten, biovetenskap och hälsa, kemikalier, högteknologiska system och material, energi, logistik, kreativa industrier samt odlings- och förökningsmaterial.

"Sverige agerade proaktivt genom att i våras underteckna ett bilateralt samförståndsavtal (MoU) för life science. Initiativet betraktas som en stor möjlighet att fördjupa samarbetet inom bland annat genomik, kliniska prövningar, patologi samt digitalisering av vården. Sverige ses i UK som en avancerad och pålitlig life science-aktör..."

Sveriges innovations- och forskningskontor, London

Japan är ett ovanligt, men imponerande exempel, i fråga om att ha policy- och marknadsintelligens kring global benchmarking. Här har man utvecklat "policy think-tanks" som jämför olika länders policyer- och marknader, både uppåt till policyutvecklingsprocesser och nedåt för att stödja insatsdesign. Ett exempel: i samband med utveckling av forsknings- och innovationssatsningar, gör NEDO:s⁴ och JST:s⁵ egna tankesmedjor detaljerade kartläggningar av globala samhällsagendor och globala marknadstrender, inklusive japanska industriernas positioner i den globala konkurrensen. De analyserar också internationella trender som påverkar de japanska industriernas FoU-aktiviteter. Sveriges omvärldsbevakning eller förmåga inom den här typen av "interaktiv strategisk intelligens" är underutvecklad. Det finns ett underskott i policyrelevant och marknadsnära kunskapsinhämtning.

Både Nederländerna och EU-delegationen i Kina kan ses som föregångare när det gäller att utveckla nätverk och samverkan för en datadriven och framsynsbaserad omvärldsbevakning. Med omfattande data inom vetenskapliga publikationer, patent samt investeringsdata, kartläggs de mest strategiska och konkurrensutsatta FoU-områdena, där också konkurrens och samverkan måste balanseras. De uppnår på så sätt en högre detaljnivå och förbättrad träffsäkerhet i internationella insatser och insatsdesign. Exempel på sektorer där denna omvärldsbevakning utvecklats finns inom gröna teknologier, smart mobilitet och halvledare. I detta avseende befinner sig Sverige i ett mycket tidigt skede. Det finns i Sverige ett underskott i sådan industri- och marknadsupplysning som kan utgöra praktiskt stöd för de som arbetar med att skapa insatser som främjar FoU.

Ett ytterligare exempel är att Finland, Danmark och Nederländerna har utlandsetableringar i form av innovationsnätverk. De använder diplomatiska verktygslådor inriktade på innovation och skapar djupa interaktioner med både lokala och internationella innovationsmiljöer. Länderna har trots sin landsstorlek omfattande innovationsnätverk i de mest innovativa länderna. Dessutom påbörjades dessa verksamheter redan i början av 2000-talet, vilket gett dem djupa och ackumulerade kunskaper och marknadskunnande. I detta avseende är Sveriges satsningar både blygsamma och fragmentiserade. Man kan säga att det finns ett underskott i organisatorisk utveckling för internationalisering. Vinnova har emellertid en mångårig närvaro i Silicon Valley. Myndigheten jobbar här utifrån Sveriges strategiska behov och

---

⁴ NEDO: [New Energy and Industrial Technology Development Organization](#).

⁵ JST: [Japan Science and Technology Agency](#).

har som arbetsmetod att närvara i breda och lokala nätverk. Man bygger intressegemenskaper, försöker nå ut med policyer och arbetar i lokal samverkan (mer om det nedan).

Med utgångspunkt i de dimensioner och funktionaliteter som exemplen ovan visar, illustreras i figur 1 utvecklingen av internationell hävstång. Dessa förmågor är alltså grundläggande förutsättningar för offentliga internationaliseringsinsatser om Sverige ska kunna öka tempot i utvecklingen av såväl innovationskraft som marknadsmässig konkurrenskraft.

Figur 1. Olika dimensioner/ funktionaliteter i internationell hävstång.

Källa: Vinnova

4 Konkreta steg för att utveckla och förbättra internationell hävstång

4.1 Utgångspunkter

Om man har som målsättning att skynda på omställningen genom att dels samverka med andra länder om Fol, dels stärka och skapa nya hävstångseffekter av svenska Fol-insatser, krävs följande av Sverige:

- Integrera insatserna längs hela värdekedjan från forskning till marknad, såväl strategiskt som långsiktigt. Både innovationskraft och marknadsmässig konkurrenskraft skulle då kunna öka.
- Stöd stora och små svenska företags värdeskapande i den globala omställningen genom att använda konkurrenskraft, säkerhet och resiliens som drivkraft.
- Skapa en strukturerad och kontinuerlig koordinering och samverkan tvärs olika myndighetsstrukturer och politikområden samt mellan statlig, regional och kommunal nivå.
- Skapa synergier och större utväxling genom att Sverige medverkar i EU:s insatser inom Fol och policyinitiativ som ligger utanför ramprogrammet *Horisont Europa*. Det medför att Sverige får "EU-hävstång" som effekt också av bilateralt samarbete. Sverige bör medverka i *EU global approach* för samarbete inom Fol⁶ och EU:s nya innovationsagenda⁷ och då ha Sveriges särskilda samarbetsbehov och styrkeområden som utgångspunkt och fokus.

Detta här innebär att Sverige behöver ta vara på internationellt lärande och hitta ett "snabbspår" där man bygger utvecklingen på strategiska överväganden. Samtidigt behöver Sverige komma i kapp i den hårdnande konkurrensen som omgärdar offentliga internationaliseringsinsatser om Fol. Detta kan förverkligas genom att vidareutveckla ett antal befintliga strukturer och satsningar, och samtidigt fylla tomrum som finns när det gäller insatser.

4.2 Vidareutveckla Sveriges befintliga strukturer och satsningar – den internationella dimensionen

Om Sverige ska förstärka existerande strukturer och satsningar, har flera viktiga områden betydande utvecklingspotential. Nedan diskuteras exempel från de strategiska innovationsprogrammen (SIP), som i många fall redan har betydelsefullt internationellt samarbete, men där det krävs ytterligare utveckling. Sverige har även flera stödprogram

---

⁶ För mer information se [Europe's global approach to cooperation in R&I \(europea.eu\)](https://europea.eu).

⁷ För mer information se [The New European Innovation Agenda \(europea.eu\)](https://europea.eu).

för innovationsdrivna startups, som behöver stärkas. I detta sammanhang har Vinnovas närvaro i Silicon Valley en central roll för att stödja framtida förstärkta och fördjupade internationaliseringssatsningar.

4.2.1 Den internationella dimensionen av Sveriges strategiska innovationsprogram (SIP:ar) och andra stora nationella insatser

Sedan de strategiska innovationsprogrammen (SIP) ⁸ lanserades 2016/2017 följda av den första etablerings- och mobiliseringsfasen, har internationalisering hamnat alltmer i strategiskt fokus de senaste åren. För några SIP:ar, bland andra SIP Drive Sweden, har internationalisering emellertid varit centralt redan från programstart. Som ytterligare goda exempel har det internationella engagemanget varit en framgångsfaktor när Sveriges strategiska innovationspartnerskap med Tyskland, Frankrike och Brasilien implementerats. Andra exempel är bilaterala satsningar med Schweiz, USA och Kanada. Programmen inkluderar SIP LIGHTer, SIP Produktion, 2030 SIP Process Industrial IT och Automation, SIP BioInnovation, SIP Swedish Mining Innovation och SIP Innovair. En generell observation är att både träffsäkerhet och långsiktighet ökar när SIP:arna medverkat aktivt redan i början av dessa internationaliseringsinsatser. Men det krävs dessutom omfattande förberedelser och samordning för att synkronisera SIP:ars styrkeområden och strategiska utvecklingsbehov med processer och instrument för internationell samverkan. Det gäller program där samverkan sker med länder, såväl inom som utanför EU. För att få ännu kraftfullare internationella hävstänger framöver gäller det att skapa nya strategiska strukturer och arbetssätt som ytterligare stärker den internationella dimensionen av stora nationella satsningar. Exempelvis bör Sverige skapa sådana strukturer och arbetssätt inom SIP:arna, de nya kompetenscentren och de nya satsningarna inom Impact Innovation.

4.2.2 Stöd för internationalisering av innovativa företag genom långsiktig uppkoppling mellan svenska och internationella forsknings och innovationsmiljöer

Vinnovas närvaro i Silicon Valley

Vinnova driver sedan många år ett strukturerat arbete med att koppla svenska styrkeområden och spetskompetenser till det världsledande och dynamiska innovationsekostemet i Silicon Valley i Kalifornien. Myndigheten har en långvarig och kontinuerligt förstärkt närvaro i området och samarbetar med andra aktörer från det svenska FoU-systemet och de nordiska länderna. Flera strategiska ingångar och angreppssätt används,⁹ och redovisas nedan.

De svenska aktörerna etablerar innovationsnätverk och samverkansplattformar samt tydliggör prioriteringar genom nära samarbete med Vinnovas långsiktiga och strategiska satsningar som SIP:ar och Vinnväxtmiljöer. Tre tematiska samverkansplattformar (*Industrial, societal, individual*) har redan etablerats inom områdena industri och

---

⁸ För en översikt av de 17 SIP:ar som är gemensamma strategiska satsningar av Vinnova, Energimyndigheten och Formas, se t.ex. [Samarbete hållbar innovation: strategiska innovationsprogram i Vinnova](#)

⁹ För mer information se t.ex. [Vinnova hjälper dig i Silicon Valley i Vinnova](#)

framväxande teknologier. Dessa har särskilt fokus på grön och digital omställning, hållbar mobilitet och hållbar samhällsbyggnad samt life science och precisionshälsa, inklusive preventiva metoder och food tech.

De svenska samarbetsaktörerna utgör en del av Nordic Innovation House. Organisationen fungerar som en gemenskap, som inkubator och accelerator, och har infrastrukturer på plats för svenska startups och scaleups. Man främjar och ger stöd till dessa, vilket också innebär att bygga upp investerarnätverk och utveckla uppkoppling för Vinnovas prioriterade deeptech-satsningar. Ett exempel är att unga svenska kunskaps- och teknikintensiva företag kan få tillgång till mentorskap i världsklass och därigenom få möjlighet att validera sin teknik och affärsmodell på den amerikanska marknaden genom acceleratorprogrammet Tech Incubator (TINC). Ett annat program, REACH, är ett inkubatorprogram där forskningsidéer kan valideras. Båda programmen är kopplade till Vinnovas strategiska område Framväxande teknik och företag, som bidrar till urvalsprocessen av bolagen.¹⁰

Ett annat syfte med Vinnovas engagemang i Silicon Valley är att sätta innovationsfrämjande och internationell uppkoppling i ett brett och strategiskt sammanhang. Myndigheten och de samarbetande nordiska aktörerna gör detta genom att proaktivt bygga nätverk och skapa utbyte med olika kunskaps- och policynätverk. Stanford University är en sådan viktig bas och nordiska och europeiska landrepresentanter, EIT, och EU:s nya kontor i San Francisco samt ett starkt myndighetsnätverk i Kalifornien är bland de mest centrala målgrupperna.

Vinnova och Wallenbergsstiftelserna samarbetar i ett fellowship-program¹¹ inom talangsmobilitet och talangattraktion. Programmet lanserades redan 2014 och var ett banbrytande initiativ. Det går ut på att centrala personer med olika profiler och roller i det svenska ekosystemet sänds till Silicon Valley under 10 månader. De bygger där nätverk och fördjupar kompetens med syfte att genom kompetensöverföring förnya det svenska ekosystemet. Utvärderingar och uppföljningar visar att fellowship-programmet utgör ett viktigt bidrag till ökad kunskap om innovationsekosystemet i Silicon Valley, liksom om de utvecklingsbehov som snabbväxande företag kan ha. Samtidigt ger programmet ett strategiskt lyft för internationell samverkan hos både svenska innovationsmiljöer och strategiska innovationssatsningar som SIP:ar. Fellowship-programmet är under kontinuerlig utveckling för att ytterligare förstärka och systematisera överföring av stipendiaternas kunskaper och erfarenheter till det svenska innovationssystemet.

---

10 För mer information se t.ex. [TINC - Accelerator Program — Nordic Innovation House](#) och [REACH - Incubator Program — Nordic Innovation House](#)

11 För mer information se t.ex. [Fellowship vid Nordic Innovation House i Silicon Valley I Vinnova](#)

SiSP och Ignite - Matchning av startups och stora Fol-intensiva bolag

Ett annat viktigt och gott exempel inom kapacitets- och metodutvecklingsområdena under de senaste åren har varit "corporate innovation", det vill säga matchning mellan kunskapsintensiva startups och Fol-intensiva stora bolag. Ignite har varit en del av den svenska branschföreningen för Sveriges inkubatorer och science parks (SISP) fram till 2024. Organisationen har engagerat över 1400 svenska startups och över 300 storbolag i 11 länder, för att utveckla innovationssamarbete i form av corporate innovation, tabell 4.¹² Ur ett horisontellt perspektiv uppskattas 46 procent av startups vara deeptech-bolag och 37 procent AI-bolag. En tydlig trend under de senaste åren har varit en markant ökning av efterfrågan på lösningar inom sustaintech/climatetech, både i Sverige och internationellt. Många inom denna industri är deeptech-startups. Samtidigt är det också tydligt att corporate innovation inom deeptech tar tid och kräver långsiktighet och uthållighet. Det ställer därför stora krav på internationaliseringsinsatser som kan identifiera och utveckla långsiktiga samarbetsrelationer mellan dels innovationsekosystem i olika länder, dels rätt avdelningar hos storbolag som har tillräckligt hög mognadsgrad för att samarbeta med startups.

Tabell 4. En översikt över Ignites corporate innovation.

	Branschfördelning 1429 svenska startups, procent	Branschfördelning 297 storbolag, procent	Landfördelning 297 storbolag, procent
Jordbruk (from farm to folk)	3,2	3,7	Sverige: 62,6
Underhållning (Spel)	3,0	1,7	Tyskland: 7,3
Miljö & energi	22,2	31,4	Frankrike: 4,0
Industri teknik	19,7	21,3	USA: 2,0
Life Science	15,2	15,0	Kanada: 5,4
Mjukvaror & IKT	29,3	11,8	Brasilien: 7,6
Övrig	7,5	15,0	Japan: 2,3
			Korea: 2,0
			Indien: 4,5

Källa: Sammanställning som togs fram av Ignite och SISP, september 2023

Forskning som bygger på Ignites slutsatser om corporate innovation, visar att den här typen av interaktionen eller samskapande mellan startup och storbolag har genererat effekter både på företagsnivå och systemnivå¹³. En accelerationseffekt sker genom att startups kan skala upp sina lösningar och verksamhet snabbare. Storbolag kan å sin sida blir mer innovativa genom innovationsarbete med startups i olika former. När detta samskapande fortsätter att utvecklas på olika internationella marknader, genom kopplingar mellan både startups och storbolag och mellan innovationsmiljöer och

¹² För mer information om SISP se [Swedish Incubators & Science Parks \(sisp.se\)](https://www.sisp.se) och om [Ignite Welcome to Ignite Sweden – a part of SISP](https://ignite.se).

¹³ För mer information se [\(PDF\) Orchestrating Ecosystems: Interactive Spaces for Startup-Corporate Collaboration \(researchgate.net\)](https://www.researchgate.net/publication/354444444).

ekosystem i olika länder, kan accelerationseffekten bli större och bredare på systemnivå. Det blir också mer långsiktigt och träffsäkert. När insatserna för corporate innovation och för internationellt samarbete mellan innovationsmiljöer samtidigt kan kombineras och/eller integreras med insatser för talangattraktion, kan accelerationseffekten bli ännu större och djupare.

Men ska man kunna nå ett brett spektrum av accelerationseffekter, krävs förstärkta insatser som också är integrerade med varandra. Uppkopplingen mellan svenska och internationella forsknings- och innovationsmiljöer behöver vara utformad för lång sikt. Organisationer och aktörer måste också vara långsiktigt närvarande på de viktigaste marknaderna och innovationsmiljöerna. Sveriges uppkoppling och närvaro är begränsade i dagsläget, inte minst i förhållande till de andra jämförbara länderna. Insatser inom corporate innovation och talangattraktion behöver vidareutvecklas utifrån de lärdomar man fått av beprövade metoder och praktiska erfarenheter.

4.3 Intsam 2.0 kan bli ett "Team Sweden för forskning- och innovation"

Som ett resultat av forskningsproposition "Kunskap i samverkan" etablerades 2017 Intsam, en grupp som ska finansiera och samordna svenska internationella Fol-samarbeten utanför EU.¹⁴ Målsättningen är att effektivisera och samla forsknings- och innovationsfinansiärernas internationella insatser och därigenom stärka svensk forskning och innovation i ett internationellt perspektiv. Intsam har som uppgift att kombinera forsknings- och innovationsfinansiärernas olika typer av insatsformer och skapa breda "projekt/insatsportföljer". Denna internationella samverkan ska vara inriktad på systeminnovation och globala utmaningar. Ett annat syfte är att kraftsamla Sveriges styrkor längs hela värdekedjan för innovations- och affärsutveckling. Ett exempel på Intsams möjligheter och strategiska potential är den gemensamma utlysning om cirkulär ekonomi som svenska och indiska forsknings- och innovationsfinansiärer startade 2022.¹⁵ Utlysningen visar bland annat att de länder som Sverige högst prioriterar att samarbeta med, har stort intresse för gemensamma globala utmaningar. Men det krävs såväl ett tydligt systemperspektiv som tvärdisciplinära och tvärspektoriella insatser, samt långsiktiga arbetssätt och samsatserformer för att samarbete ska leda till goda resultat.

I framtiden kan Intsam, liknande ett "Team Sweden för forskning- och innovation" vidareutvecklas genom att man ytterligare stärker de samlade insatserna för grundforskning, innovation och talangattraktion, liksom fortsätter utveckla strukturer och processer. Organisationen skulle kunna utnyttja en mer inriktad och differentierad "Intsam-insatslogik". Ett helhetsgrepp kan tydliggöra hur Sverige driver internationell samverkan inom Fol med olika länder. Det kan också visa hur olika

---

¹⁴ [Forsknings- och innovationspropositionen Prop.2016/17:50](#). Intsamgruppen består av Vinnova, Vetenskapsrådet, Forte, Formas, Energimyndigheten, stiftelsen STINT är adjungerad.

¹⁵ För mer detaljer se till exempel: [Indo-Swedish Joint Call for Proposals within Circular Economy-Formas](#). En utvärdering av denna gemensamma utlysning kommer att genomföras under 2024 inom ramen för Intsams arbete med verksamhetsutveckling.

insatser hänger ihop, och därmed leda till större effektivitet, genomslag och långsiktighet.

EU riktar sig nu ut mot omvärlden för att samverka inom Fol genom sin nya globala approach. Intsam har inspirerats av detta, och ser för Sveriges del samma strategiska utvecklingsbehov och samarbetspotential i Fol-samverkan med EU:s blivande associerade länder. Bland dessa återfinns Japan, Sydkorea, Kanada samt Storbritannien. Detsamma gäller länder som inte är associerade med EU såsom, USA, Brasilien, Indien och Kina. I detta senare sammanhang är en nära och strategisk samverkan med Sveriges forsknings- och innovationsråd i länderna en avgörande förutsättning och framgångsfaktor för Intsams utvecklingsarbete. De tematiska prioriteringarna i EU:s globala approach är relaterade till global hållbarhetsomställning och EU:s ekonomiska säkerhet och öppna strategiska autonomi, tabell 5. Dessa prioriteringar har samma relevans för Sveriges bilaterala Fol-samarbete med dessa länder.

Tabell 5. Prioriteringar för Fol-samarbete mellan EU och tredjeländer

Non-EU country	Areas of Cooperation
US	Cancer Climate impact on human health Climate neutrality in aviation Modelling for carbon-neutral transition pathways Transport research Science in society Mobility of researchers Earth observation Circular economy.
Canada	Health Bioeconomy including food and agriculture Marine and Arctic Transport including aviation Digital including artificial intelligence and quantum Environment, research infrastructures Researcher mobility
Brazil	Biodiversity, ecosystems and sustainability Energy Healthy oceans and Seas water research and technologies Clean Aviation Health Digital transformation
China	Food, Agriculture and Biotechnology (FAB flagship) Climate Change and Biodiversity (CCB flagship).
Japan	Health Climate change Digital transition and ageing societies
Korea	<i>Long-standing common priority areas of intensify cooperation:</i> 5G Internet of Things Cloud and artificial intelligence Nanoelectronics and nanosafety Clean energy innovation Infectious diseases Epigenome research Satellite navigation <i>New areas of mutual benefit:</i> Antimicrobial resistance Automated driving systems Disaster-resilience and security Polar research etc
India	Waste water management Recycling of batteries for e-vehicles Interoperability of charging infrastructure for e-vehicle Standards (both cross-cutting and thematic)

Källa: EU-kommissionen. [Bilateral Cooperation: Science and Technology Agreements with non-EU countries \(europa.eu\)](#).

Att utveckla en modifierad "Intsam-insatslogik" handlar därför om att, utifrån de övergripande tematiska prioriteringarna i tabell 5, tillämpa differentierade angreppssätt och använda diversifierade verktyg för olika länder, beroende på de svenska målsättningarna och mognadsgrader på de bilaterala samarbetsinsatserna. Denna nya process förutsätter att samverkan i ökad grad bygger på en utvecklad omvärldsbevakning

och policydialog. Likaså förutsätter den ett flexibelt, men koordinerat arbetssätt för att utveckla och genomföra insatserna. Denna anpassning och synkronisering med EU:s globala approach skapar samtidigt en större öppning för att utnyttja hävstången som deltagande i EU:s program kan ge Sverige. Processen kan också underlätta synkronisering med integrerade och stora tematiska satsningar i de länder som Sverige prioriterar att ha Fol-samarbete med. Med andra ord kan koordinerade internationella satsningar även ersätta landspecifik samverkan, som från båda sidor tidigare kunde uppfattas som både svår och småskalig. Dessa bilaterala och multilaterala, samordnade satsningar kan stärka ett internationellt perspektiv och skapa mervärde och hävstång för stora och strategiska nationella satsningar och program. Intsam kan alltså dels hjälpa Sverige att skapa spetsiga bilaterala samarbeten, dels leda till att det blir lättare för svenska aktörer att delta i stora gemensamma satsningar på EU-nivå.

Intsam skulle därmed kunna bli en än mer samlande och integrerande kraft än vad samverkansgruppen är idag. Genom sitt innovativa arbetssätt kan gruppen skapa spetsiga gemensamma insatser som kan ge inspiration och hävstång för större och bredare Fol-insatser för finansiärerna att medverka i. Detta motiverar ett utökat uppdrag till Intsam. Intsam bör få möjlighet att utveckla nya strukturer och nya arbetssätt för att kunna verka som om det vore ett "Team-Sweden för forskning och innovation". Därmed skulle Intsam kunna fördjupa gemensamma insatser med hjälp av omvärldsbevakning, policysamverkan och processutveckling.

4.4 Behov av nya och utvecklade processer och verktyg

Nya processer och verktyg behöver inbegripa samarbeten mellan regionala, nationella och internationella aktörer, det vill säga flernivåsamarbeten. Dessa måste också vara handlingsinriktade och behovsdrivna såväl organisatoriskt som metodmässigt. Nedan beskrivs vad Sverige gör för att förbättra flernivåsamarbeten, men också vad som behöver göras framöver, inklusive behov av en mer operativ organisation inom Team Sweden.

4.4.1 Synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser

Samhällsutmaningarna vi möter kräver nya sätt att arbeta och kraftsamla. Nya metoder behövs också för att öka konkurrenskraften som i sig drivs framåt av utmaningarna. För att kunna utveckla utmaningsdriven systeminnovation, behövs flernivåsamarbeten som fokuserar på gemensam finansiering och strategisk samverkan. Sådana samarbeten underlättar också när Sverige ska genomföra de nationella åtgärderna kring EU:s fem olika "missions" inom klimat, naturresurser och hälsa.¹⁶

Under 2021 hade Vinnova ett regeringsuppdrag som syftade till att utveckla arbetssätt och processer för att öka synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser.¹⁷ Flera av pilotprojekten som genomförts inom uppdraget påvisade

---

¹⁶ För mer information se t.ex. [Missions | Vinnova](#)

¹⁷ För mer information se [Slutrapport från regeringsuppdrag att utveckla arbetssätt och processer för ökade synergier \(vinnova.se\)](#)

brister i Sveriges innovationsstödsystem, såsom bristande dialog mellan nationella och regionala aktörer. Det saknades också koordinering mellan olika innovationsinsatser.

Inom Vinnovas olika pilotprojekt har också nya processer och metoder testats, såsom strukturerade strategiska dialoger mellan statliga myndigheter och regioner. Det har gjorts tematiska kraftsamlingar med internationell uppkoppling kring gemensamma intressen, där man funnit synergier i nationella strategiska satsningar och regionala utvecklingsplaner. Inte minst har man funnit synergier inom ramen för arbetsmetoden Smart specialisering.

Nya arbetssätt innebär både utmaningar och möjligheter för framtida samverkan och styrning på flera nivåer. Bland annat kan nya arbetssätt ses i form av myndigheternas och regionernas gemensamma ”spaningsgrupp” för att identifiera och diskutera förändringar inom EU:s Fol-politik och sammanhållningspolitik.

Piloterna inom uppdraget belyser också lösningar på problemen och möjligheter för vägen framåt. Till exempel arbetar Vinnova och Tillväxtverket gemensamt för att kunna finansiera stora projekt som adresserar komplexa samhällsutmaningar inom hållbar industri. Myndigheterna undersöker också administrativa och juridiska hinder som behöver undanröjas inom såväl nationell samverkan som inom internationell uppkoppling till EU-instrument. Möjliga synergier med *ERUF-programmen* i Sverige har granskats, både i form av en strategisk planering av insatser och även samfinansiering av insatser. Smart specialisering öppnar dessutom dörrar till EU-program som Horisont Europa och *Interregional Innovation Investments* (I3). Möjligheten till internationell uppkoppling med strategiska marknader som USA och Indien har även analyserats och visar att det finns betydande utvecklingspotential inom hållbarhetsomställning, exempelvis inom hållbar energi och mobilitet.

Men genomförandet och resultaten av regeringsuppdraget bekräftar att det finns ett långsiktigt och strategiskt behov av att utveckla arbetssätt och satsningar som genererar effektiva synergier mellan satsningar och ekosystem för Fol. Det gäller alla nivåer, såväl lokal, regional och nationell som EU-nivå. Denna utveckling blir än mer aktuell och strategiskt viktig för Sverige i samband med lansering av EU:s nya innovationsagenda och utveckling av *Regional Innovation Valley*. Initiativet syftar till bättre policy- och investeringssamordning inom Fol, och är i sin tur kopplat till EU:s prioriteringar samt EU:s globala konkurrenskraft, inte minst inom deeptech.¹⁸

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att ett betydande strukturkapital redan utvecklats just för att finna och nyttja synergier mellan flera nivåer. Exempel är Vinnovas tidigare satsning Vinnväxt och myndighetssamverkan inom ramen för detta program. Ett antal samverkansplattformar och projekt, som *iHubs Sweden* och *Clusters of Sweden* har etablerats och utvecklats. Dessa går ut på att främja hållbar regional tillväxt genom att utveckla internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och

---

¹⁸ För mer information se, till exempel [Call for expression of interest for Regional Innovation Valleys is now open \(europa.eu\)](https://europa.eu/call-for-expression-of-interest-for-regional-innovation-valleys-is-now-open)

innovationsmiljöer inom specifika tillväxtområden och kring smart specialisering.¹⁹ Med redan etablerade uppkopplingar mellan regional och internationell nivå samt myndighetssamverkan, utgör dessa satsningar en viktig samverkansinfrastruktur. De fyller tomrummet på nationell nivå och tillför både strategiska och operativa förmågor som underlättar för svenska innovationsmiljöer och företag att koppla upp mot internationella miljöer och partners. Det ökar förutsättningen för innovation och tillväxt både på aktörs- och systemnivå.

Det är alltså centralt att de strukturer och arbetssätt som växt fram ur tidigare satsningar och inom uppdraget, kan fortsätta utvecklas och implementeras. De tillför ett strategiskt lyft till Sveriges offentliga internationaliseringsinsatser. Detta fortsatta utvecklingsarbete kan ske i form av ett fördjupat pilotprojekt. Det bör syfta till att finna synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser i verkligt främjandearbete och inom ramen för bilaterala avtal. Förslagsvis leds arbetet av Vinnova i samarbete med andra myndigheter och regionala aktörer.

4.4.2 Ett utökat och operativt Team Sweden för innovationsdriven affärsutveckling och framtida konkurrenskraft

För att kunna integrera och ömsesidigt stödja acceleration av FoU- och konkurrenskraftsutveckling, behöver FoU-aktörer vara en del av export- och investeringsfrämjande och talangattraktion. Aktörerna bör också bidra till internationaliseringsarbete genom hela TRL-skalan. Team Sweden har varit en viktig plattform för informationsutbyte. Organisationen identifierar behov av koordinering och urskiljer vilken potential som finns för samverkan mellan olika myndigheter och involverade organisationer. Ändå behöver Team Sweden bli mer operativt för att kunna förverkliga den potential som ryms i gemensamma internationaliseringsinsatser. För att kunna åstadkomma mer koordinerade satsningar, är det nödvändigt att förtydliga vilka behov som svensk industri och akademi har av internationalisering, och det sett genom hela värdekedjan. Det behövs, inom ramen för Team Sweden, en ny samverkansfunktion för att tydliggöra prioriteringar och utveckla praktiska samverkansformer och processer för kunskaps- och kapacitetsutveckling. Vinnovas satsningar som iHub och Cluster of Sweden samt resultaten från Vinnovas uppdrag om synergier på regional-nationell-internationell nivå, kan utgöra både strategiskt och operativt stöd för utvecklingen av denna nya funktion. I detta sammanhang finns också ett angeläget behov av samverkan kring hur man utvecklar handfasta och operativa stödformer och verktygslådor. Syftet är att främja en ansvarsfull internationalisering och då behöver man ha näringslivets kompetensutvecklings- och stödbehov som fokus. Detta är särskilt viktigt för små och medelstora företag. Team Swedens aktörer och nätverk i andra länder, bygger sin kunskap på lokal marknadskännedom och dagliga främjandearbete. De behöver nu nya

---

¹⁹ För mer information se t.ex. [Vinnväxt skapar innovation i regioner | Vinnova](#), [iHubs Sweden | Vinnova](#) och [Clusters of Sweden: Ökade synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationssystem | Vinnova](#).

arbetssätt och verktyg för att bättre kunna skapa långsiktiga samarbetsrelationer och effektivare metoder för att attrahera talangfulla samarbetspartners.

Ett operativt Team Sweden skulle också öppna större och nya samarbetsmöjligheter för Sverige inom EU-program och med andra EU-länder samt med de andra nordiska länderna, där denna "Team-modell" redan tillämpas på ett mer operativt sätt än i Sverige. Samtidigt behöver Sveriges närvaro inom Fol-områden förstärkas, både på de mogna och de framtida tillväxtmarknaderna. Ett operativt Team Sweden kan också underlätta myndighetssamverkan när man vill skapa gemensam och ömsesidig kompetenshöjning inom ett integrerat innovations- och affärsfrämjande.

Mot denna bakgrund kan ett gemensamt uppdrag ges till Vinnova tillsammans med andra myndigheter och organisationer, till exempel Tillväxtverket och Business Sweden samt ett urval utlandsmyndigheter. Uppdraget bör vara att ta fram en strategi och en handlingsplan för utvecklingen av ett operativt Team Sweden för ett strategiskt och integrerat innovations- och affärsfrämjande.